

PERŽVALGA.

— Petropilės lietuviai gavo užtvirtinimą naujai įkurtos „Lietuvių mąstytėjų d-stės“. Velijame kuo geriausios jai kloties ir pasirūpinti užsipelnyt tą puikų vardą darbais.

— Vilniaus gub. Ašmenės pav. Graužiškių valsčiaus aplinkiniose giriose atsirado labai daug vilkų, kurie pradėjo net ir ant žmonių užpuldinėti. Teip, nesenei sudraskė vieną elgėtą.

— Markoliški laikraščiai praneša, jog valdinyčia Vilniaus-Kauno-Gardino generalgubernatoriaus renka žinias kiek yra tarnaujančių valdžios įreduose lietuvių ir abelnai katalikų. Kokiam mierui—nezinia.

— Paskiausios valdžios suskaitos parodo kiek gyventojų šiose gubernijose:

Vilniaus.....	1,757,228
Kauno.....	1,628,506
Gardino.....	1,652,783
Minsko.....	2,433,985
Mogilevo.....	1,918,069
Vitebsko.....	1,580,813

Viso Lietuvos gyventojų 10,971,384

— Sulyg „D. B.“ ir kitų lietuvių laikraščių tai lietuviai buk tuščių viltį dėję vildamies ant Sviatopolk-Mirskio, Lietuvos generalgubernatoriaus padėsiant atgaunt spaudą, kadangi tas atradęs lietuvius nevertais tos malonės, nepaklusnais valdžiai ir labai pasileidusiais...

— Šįmet Lietuvos dvarponiai norėdami turėti pigesnius darbininkus nepasikakino parsitraukimu maskolių, pradėjo samdyti kareivius. Tokiais šįmet buvo: Oginskis, Karpiai, Plioteriai, Zubov, Meistavyčius. Ant ateities jie net ketina įkurti tam tikrą kareivių persamdymo biurą. Nuo jų, įsiziūrėję, jau ir mažesni žemininkai samdosi kareivius, ir sulyg „D. B.“ net toki ukininkai, kurie būtų skaitomi už šiek-tiek apšviestus, kurie

skaito „Varpą“, „U-ką“ ir „Naujienas“. — Labai pastebėtiną faktą! Mus vienatė ai bėga iš tėvynės dėl stoko-uzdarbių, ponai gi į jų vietą traukia maskolius, kareivius ir kalinius!...

— Tulu laiku buvo aptilę persekiojimais iškašų ant sąkrovų su lietuviškais parašais, bet pabaigoj p. m. policija vėl lakstė kaip pasiutus ir kur tik rado tę nukabinėdami lietuvišką parašą užtėpliojo (Kalvarijoje, Pajevonyj ir ktr. „Uk.“ 12 Nr.). Juk keletas bylų, už lietuviškus iškašų parašus buvo laimėta į gerą pusę! Žingeidū, kodėl lietuviai teip lengvai duodasi su savim pasielgti?

— Ant visuotinos parodos St. Louis (Amerikoje) ketina susivaziuoti visų slovenšų tautų laikraštinkai, kame apkaltės kaip galima būtų pakelti augštiną slovenška laikraštinkystė. Ant to susivaziavimo jie kviečia prisidėti ir lietuvius, kaip, pagal jų manymo, mes esą jų atskela.

Suprantama, kad kiekvienas susivaziavimas, nors jis yra pakeliamas dideliais kaštais, bet jis atneša nepalygintinai didesnę naudą sprendžiamam dalykui, negu ilgų metų nesolidarška praktika. Jeigu susivaziavimai būtų nenaudingi — tai jų niekas ir nedarytų. Taigi ir šiame karte galima pasakyti, jog lietuviškai laikraštinkystei senai jau laikas vienyti į daigtą, ir susivienijus atsikratyti nuo rutinizmo, sutveriant tam tikrus programus ir ribas. Nebutinai, kad ir į St. Louis, mes tą galėtume atlikti bile kur, kame būtų parrankiaus ir mažiaus pasidarytų kaštų. Kas link užkvietimo prisidėt prie slovenų, tai tas mums jokios naudos neatneš. Kiek mes matome gero likšiolaik nuo jų? Jau pats jų užkvietimo tonas parodo, kad jie mus užkviečia dėl pasirodymo svetui esą mūsų globėjais,

nuo ko juk jie dar neatsisako ir po šiai dienai, labiausia lenkai.

— Pittston, Pa. Š. Bal. Bl. vystės d-stė pritarė kitiems vienatėiams atsišūkusiems kas link Vištalo, jeigu galima pargabenti jį iš Argentinos, ir žadėjo jį remti.

— Forest City, Pa. „L.S.D.“ ant susirinkimo užklausia višumenę per „Vienybę“ ir per tąją prašo duoti atsakymą: ar tikrai galima Vištalis iš ligonbučio išimti? Jeigu galima, tai lai bus nutarta kur siųst aukos. Jie žada tam mierui aukauti.

Isz Lietuvos.

Vilnius.

Ne atmenu, idant būtų Vilnius kada buvęs lauku teip juokingo atsitikimo, kaip kad išlindimas kunigo Lubenčiaus ir Co. pavidale distiliatorių protiško peno. Jau nuo seno vilniškė dvasiškija, stovinti ant sargybos moralškos sveikatos savo avelių, patėmijo, jog bandoje pradėjo plėstiesi negeistini apsišėskimai, gresianti pavojumi: nē iš šio nē iš to avinaš, kurie pirmiaus davėsi kirpt kuo ramiausiai, pradėjo spardyti ir nesiduot, tai vėl davėsi girdėt nuo dvasiškių piemenų skundai ant sketeriavimo teip paklusniu kitados avių, kurios dabar jau nepasikakina smiltinėmis pakriaušėmis ir dūmbliniu vandenimi, ir bėgdamos iš po botago jieško traškios žolės ir krikštalių šaltinių, kur galėtų ir pačios atsigerti ir prisiziūrėti į savę, ir pamatyti visą svieta. Žodžiu apsišėskė simptomai labai limpančios ligos „apšvieta“. Ant laimės ne teip daug dar tapo taja liga užkrestų. Kaip čia dabar užbėgti tai epidemijai kelią ir kaip apsaugoti sveikatą tų avelių, kurios gailingai bėbdamos, šalinasi nuo savo užkrestų drau-

gių? Nugandnita dvasiškija tuom apsišėskimu nusprėndė iširti priežastis epidemijos ir, jeigu galima išcast vaistus ją sulaikyt ir išgydyt. Sušaukta tapo komisija, susidedanti š keleto šviesių dvasiškių vyrų, su k. Lubenčium antgalvyj, kuri apsvaiščiusi, išrado: svarbiausia priežastimi morališko parapijiniu avikiu pagedimo yra dvi Vilniaus knygu parduotuvės — Zavadzkiio ir Makovskio. Jos tai pagamina nesveiką protišką peną, užlai kančio savije epidemijos užkretas. Gydyimo vaistas — turi but aštriasi dieta proto ir pagražinimas avelių ant atsakarčios dėl jų ganyklos, o dėl sulaikymo — reikia išgauti ant abiejų pardavinyčių dvasiška kontrolė, arba „index librorum prohibitorum“. Tas projektas tapo priplotas dėl nais komisijos sanarių ir abi minėtos knygu pardavinyčios apturėjo dėl pasirašymo tam tinkančią deklaraciją. Stebėtinu yra tas, jog knygoriai dar prisimė apie tai pamilyti. Tą galima išaiškint jei bent tuom, kad minėtos pardavinyčios gauna gerą pelną išleizdami daug maldaknygių, brevijorių, kantičkų ir kitų pavasų tavorų. Pretenzija dvasiškijos imt XX amžiuje į savo rankas vadžias apšvietos — nėra tai nesitikėtinu dalyku. Ne nuo šiadien zinoma, kad katalikška dvasiškija daugiau užsiima interesais svietškais, negu tuom, kuom privalo užsiimti.

M. Jott.

Žagariai, Kauno gub.

Dveji metai atgal Budraičių sodžiaus ukininkai susitarę pasidalino žemę ir išiskirtė į vienkiemius. Kaip puikiai ir dailiai dabar išrodo jų gyvenimas: iš grupos sulūžusių bakuzelių, išsispietė po kalnelius nauji budinkai, kurie šviečia kaip maži dvareliai! Išiskirstymas į vienkiemius atneša kaimiečiams daug nau-

dos; visų pirmū — kiekvienas gali pagal savo noro padalinti laukus ir kaip tinkamas anuos apdirbti, išnyksta visokios taisyinės dėl azių ir ribų, sumažta susikivirčijimai dėl gyvulių ir šep jau smulkių jeibių, nuo kurių susikimšime sunku išvengti. Atsitikus ugnei, jau nenueis į plėnį čielas kaimas, kaip kad po sodžius tankiai atsitaiko.

Žmonės patys pamatė kaip tai yra naudingas gyvenimas vienkiemių ir už jokius pinigų, sako nebeitų į sodžius. Vertėtų mūsų vientaučiams kuogreičiausiai ir su energija pradėti darbuotis ant naudos išsiskirstymo. *Šiauliškis.*

Panedėlis, Zarasų pav. Kauno gub.

Lietuvių sąkrovos. Čia yra 3 lietuvių sąkrovos: Budrevyčiaus, Dunaičio ir Bruknio. Eina visiems pusėtinai. Budrevyčius ateinančiais metais žada įkurti manufaktūros sąkrovą. *P. K.*

Essai (Vokietijoje).

Jau nuo 15 metų čia lietuviai atkeliauja, bet neatsiranda nė vieno, kuris užsiimtų tautiškais darbais ir prisidėtų prie darbo pakėlimo tarpe lietuvių tautiško susipratimo, t. y., meilės ir pagodonės savo prigimtos kalbos.

Butų labai gerai, kad čia atkeliautų nors vienas iš apšvietusiųjų mūsų brolių, inteligentų, kuris įneštų į mūsų gyvenimą naują tautiško judėjimo dvasę. Reiktų čia sutverti kokia grynai tautiškai-katalikiška draugystė, kuri pralavinus daugiau mūsų tautos sąnarių padėtų pamatus abelnai tautiškam atsigimimui. Žinoma, toks vientautis, čia atkeliaavęs, turėtų apsigyvent tarpe savo viengenčių ir pradėjęs budinti savo brolius be abejonės atrastų nemažai pritarėjų. Iš to galima numanyti,

jog jau 1902 mete čia atkeliaavęs p. Stupinkevyčia ir pamatęs, jog čia lietuvių yra daug, pasitikėdamas, jog atras prielankių vyrų užmanė sutverti lietuvišką draugystę, prie kurios užkvietė prisidėti ir kun. Frinksą, kurs teipgi prisidėjo ir — draugystė tapo sutverta prisirašant daug sąnarių. Bet vėliaus k. F. paklausęs tulų liežuvavimų dr-stę, pirmąją, panaikino ir į jos vietą įsteigė Š. Vincento konferenciją, pargabendamas į ją ir ir d-stės pinigus. Dabar jau ir minėta konferencija paio, nes sąnariai joje nieko gero dėl sau nematė apart ką ant susirinkimų turėjo valę kiekvienas įmesti į rinkiko kepurę pinigų, po ko galėjo sau eiti namo. Dabar klausimas tik yra: kam teks likę nuo pairusios d-stės pinigai 138 markės? Už tuos pinigus, juk butų galima įtaisyti dailų lietuvišką knygynėlį, arba apverst anuos ant kankintinių, mokslaeivių ir t. p. tautiškų reikalų. Bet... ant nelaimės — pinigai klius, be abejonės vokiečiu-kunigui! Nors, žinoma praleist pinigai tokiu niekingu keliu labai lietuviams gėda, bet ką tu žmogus daras? — Taigi ir čia duodasi jausti stoka lietuviško vado, kurs butų nusukęs lietuvių gerus norus į gerąją pusę, ažuot teip nelemtai iškrypti, gerai užmanius. Paantrinu, jog pritarėjų nestoktuos; truksta tik iniciatorių!

Meldžiame „Vienybės L.“ pagarsinti: jeigu koks apšvietėsnis vientautis keliauja į Lietuvą, arba į Ameriką, tegul užvažiuoja pas mus ir apsigyvena, o bus meilingai nuo vietinių priimtas.

Pakylus karei tarpe Maskolijos ir Japonijos, pasklido tarpe vietinių lietuvių paskalas, butent Vokietija išvarysianti iš savo viešpatystės atgal visus iš Rusijos išėivius. Tas netiesa! Nė vokiški laikraščiai apie tai nemini. Taigi,

broliai, negaždinkit viens-kito: tuščia paskala!

Oras čia gražus; biskį šala. Darbai pusėtinai eina. Lietuviai su darbai nesiskundžia.

R. Vuoslis.

Laiszkai iš Argentinos.

Rašo A. J. Vištalius.

(Tąsa.)

6). *Apie Joną Gutenbergą.*

Kalbos budas žemaitiškias. Rašyta pagal „Gramatika Języka Żmudzkiego“; Kossovski'o, su priemaišomis panemuniečių, Senapilės pavieta (Suvalkų gub.), aplink Gielgaidiškį ir paprusėj vartojamų žodžių.

Naudingos žinios.

7). *Ką turime veikti dėl mūsų išganimo (ne išganymo!)*

Kalbos budas geras. Raštrėda (sąlydraštis) šlubuoja: daug žodžių netikusių randasi; a. p. „tvoja“, „tuno“, „runda“ (rudija), „alinimo“ (tai butų darimas alaus!), „sjaudžia“, „dar“ (da!), „ramiai“ (ramei), „uostas“ (da ne uostau!) ar ne „įstuma? užtaka?“ „buna“ (buva), „dvasės“ (dvasios), „valgyti“ (valgit) (čion autorius turi atkreipt atydą ant to, jog dabartiniu laiku visuomeniškai beveik tapo priimta gramatika Kriaušaičio, pagal kurios siekiamasis sakimas (supinumų turintis kirtį (akcentą) ant i padaro tą raidę ilga, kurios męs kitos neturime kaip tik y. Red.), „baisiai“ (baisei), „lygiai“ (lygei).

8). *Kaip Maskolija persekioja Lietuvą.*

Gerai parašyta ir naudinga, bet raštrėda ir Dembskio da šlubuoja.

9). *Aplinkraštis Kunigo Petravičiaus.*

Kalbos budas nepeiktinas. Raštrėda šlubuoja. — K. S. Petravyčius biskį dvilinklie-

žuvis. Kam to „Dominus vobiscum?“ Aš velyčia girdėt „Viešpats su jumis!“

10). *Kražių skerdyne.*

Kalbos budas vidutinis. Raštrėda šlubuoja. Bet man nepatiko tas baisusis žaltis ką žmones suviliojo ir sugundė. Tai tos pačios veislės, ką mūsų pirmąją motiną, Jieva, Rojuje apgavo, o paskui juokiesi iš jos ir iš Adomo ir iš paties Dievo, kuris jį sutvėrė... Tas žaltis, tai tie pharizejai, kurie žmones apgavo ir padarė skerdyne, kaip, kad tuloje Amerikos bažnyčioj... Tai jiems reikėjo apgarsinimą velnių liežuvij į svietą paleist.

Daug žodžių radau netikusių, a. p.: „kureme“ (kurieme), „atsibodėti“, „parsirabazdino“, ir tt. Išgada (gailu) kvailių avelių, bet tai bus pamokslas visai Lietuvai!

Dvigubazinyčia, tai ne Dievo namai, tai tik namai maldos, kuriuos pharizejai pavertė į urvą latrų. „Ką jūs man per namus pastatysite“, kitados Kristus pasakė.

11). *Trumpa senovės Lietuvos istorija.*

Kalbos budas pusėtinai geras. Raštrėda netikusi. Gudai arba Rusenai niekados Maskoliais nesivadino. „Moskal“, tai ant mūsų giminės išmislytas žodis. Kas gerai supranta jo ženklinimą, o yra tikras Lietuvys, tas niekad jo nevertos... Daug dalykų nesutinka su tiesa; a. p., aš skaičiau ne viename, pačių lenkų rašte, kad Gediminas išleizdamas savo dukterę Aldoną ne 24 bet 100 tukstančių nevalninkų Lenkų paleidęs. Teipogi skaičiau, kad Gniezne katedroje gulintį Vaitieką (Adalbertą) Prusas su irklų užmušė, o ne su vilyčiomis, ir man aplankant jo grabą pravadyrius tą patį man pasakojo. (Toliaus bus).

Politiszkos žinios. Suvienytos Valstijos.

„Aš laikiu to laiko, kada Pilipinai pripažįs mums, ką mes esame jiems gero padarę, kaip kad pripažino Kuba“. Tuos žodžius ištarė savo kalboje garsingas ex-sekretorius Root, kurio žodžiai, beveik yra žodžiais visų Suvien. Valstijų, bent dabar. Toliaus jis nurodo, jog amerikoniai pilipinams esą suteikę savystovę liuosybę ir nors dabar juos valdo vieninteliai Suv. Valst. karės departamentas, bet, girdi, kaip tik jie išaugso liki galėjimo valdyti savimi, kiteip nėra ir galima buti. Suv. Valst. stengiasi kaip galint apginti jų šalį nuo išnaudojimo kapitalistų ir įvairių parėjūnų. „Kas be mažo, sako, jeigu kartais griebiamės prie aštrumų: be to juk negalima! Jie dar nėra suaugę! Nekulturiški!“... Gražūs žodžiai, bet... pilipiniečiai juos geriau supranta, kadan-gi per tiek laiko dar negali priprast prie amerikonių motiniškos globos ir nuolat kelia maišatis. Kodėl S. Valst. valdžia auklėdama ir statydama ant kelio svetimas šalis nepagamina užtektinai sau gerų ukėšų, kuriuos paskiaus įstadičius į urėdus nereiktų visumenei nuo jų saugoti savo kišenių? Antai pripildyti laikraščiai biaurybėmis, kokias atidengta urėdninkų tarpe Milwaukee, Wisconsin valstijoje, kur tuli emė net tokius niekingus kyšius kaip 3 tonai anglių, arba vienas yr skundžiamas priėmimo vogto arklio!... Ar įstengs amerikoniai įvesti ramybę visose atlantio salutėse,—tai laikas parodyti, tuomtarpu su ramybe dar apsidžiaugti negalima. Štai republika, Domingo jau gerokas laikas kaip pasmerkta į revoliuciją, kuri ant nelaimės atkreipta tiesiog prieš amerikonių, iš dalies ir prancūzų įtaką. S. Valst. dabar traukia to

savo kariumenę iš Kolonijos, kuri buvo nusiūsta dėl apginimo Panamos. Kas link Rytinės Azijos, tai Suv. Valst. dabar lošia tokią pat rolę politikoje, kaip ir Anglija: abi nori, kad Maskolijai karėj prakišus tektų sau pasipelninti kaip Kinuose teip ir Korėjoje su Japonija.

Maskolija.

Sprendžiant sulyg anglišku ir itališku laikraščiu, caras pasiliko pats pergaletas per save. Tuli diplomatai net paleido anekdotą, buk caras negalėdama paveikti partijos stovinės už karę (jis buk geidęs taikos) alpdamas sušukęs: „Ar aš dar esmi caru ar ne? Ar aš esmi Valdonas Taikos ar ne?“ Mat karės labai geidė tris caro arčiausi giminaičiai, kunigaikščiai: Mikas Mikolaitis, Vladas ir Sergijus Aleksandraičiai, už kurių nugaros stovėjo galingas pančiotojas politikas rusiško dvaro—prokuroras šv. sinodo, Pobiedonoscevas. Tam mat rupi kuogreičiausias išplatinimas stačiatikystos, Azijoje. Už karę stovėjo net kunigaikštis Uchtomakis, išduotojas laikraščio „S. Pet. Viedomosti“, kuris buvo vadinamas „caro draugas“, jeigu tik caras turi bent kokį. Tai-gi Mike II, maskolių caras dabar įpuolė į padėjimą, kuriame Europos valdonai pamatys visą silpnębę jo pobudžio, teip bent jų urėdiški laikraščiai nori matyti, ypač Anglijos, kuriai labiausiai rupi Rusijos nupuolimas... Nekurie sako, pagaliaus, dabartinė Maskolijos su Japonija karė esanti ankščiau surišta ir su Balkanų pussalio dalykais. Ar tas yra tiesa, tai laiko klausimas. Tuomtarpu gi visų akis atkreiptos ant pačios karės, kuri jau iš pat pradžių Maskoliją pastatė į labai keblų stovį, nes, kaip ateinančios iš karės lauko žinios praneša, japonai smagiai sumušė, nušlandindami net 5 Maskolijos

laivus, o apie 10 gerokai apkulė, teip kad nekurie ir pataisyti jau negalima. Apart to paėmė apie 2000 maskolių į nevalę. Patįs-gi japonai mažai ką ikšiol pralošė. Nors, žinoma, sunku žinot tikrās karės padėjimas, kadan-gi japonai kur įstengdami išardo geležinkelius ir sunaikina telegrafus, bet abelnai sprendžiant iš visko, japonai dar mažai ką pralošė. Ir nedyvai. Maskolijos kariumenė mušasi varoma rimbais, per prievartą, tuomtarpu japonai yra žinomi kaip fanatiškai mylinti savo tėvynę, ir gatavi iki paskutinio eiti už Koreją, su kuria kietai yra susirišę, ir kurios reikalus skaito už savo reikalus. Galima sprasti ką japonai jaučia, kad gyvenanti Amerikoje japonai vieni buriais grįžta namon, su mieriu muštis su maskoliais, kiti organizavoja fondus ir renka aukas dėl šelpimo karės, dar kiti laukia kokia bus karės pakraipa ir matydami, kad Japonija linksta į pralošimą—tuojaus sako grįšę. Tuotarpu Maskolijos pavaldiniai Amerikoje: apšviestiesni visi velija Maskolijai nueiti skradžiais, tamsesni-gi bijo tik, kad Maskolija jų neištrauktų iš Amerikos ir nepristatytų į karę. Žydai vieni renka aukas ir ketina pirkti Japonijai laivą. Ką jau besakyti apie lietuvius, lenkus, latvius, mažarusius ir finus? Jau Revelyj, Baltijas priplaukoje iškilo maištas ir jį malšyt nusiuntė valdžia net 4 rotas kareivių. Nors tas maištas, žinoma, ant darbininkiškos papėdės, bet jo valdžia tai ir bijosi. Tai-gi Maskolija įklimpusi į teip nelemtą su japonais karę pastatė save į daug nelemtesnį padėjimą savo pačios vidurinėje politikoj. Nors ji stengiasi numest bėdą ant japoniečių, buk tie pradėję karę, nelaukdami paskutinio Maskolijos atsakymo, kuris buk jau buvęs gatavas, bet viena, kad japoniečiai persi-

tikrino, jog to atsakymo jie niekad nesulauks, kadą gi Maskolija norėjo tik vilkindama datraukt iki pavasario, kuomet jai lengviau vest karė, nes dabar baisiai tų yra šalta; ant-ra — pasirodė, jog ne japonai pradėjo pirmiaus karę, bet maskoliai, kurie paleido du šuviu į Japonijos žigunės laivą.

Prancuzija, Vokietija, Anglija, Italija ir Suv. Valstijos apreiškė iš savo pusės jog prilaikys pilną vaiduose neitralitetą, kuomet Maskolijai apreiškė, jog ji neturi tiesos išnaudoti mušyį Kinų teritorijos. Ar Maskolija tą dalaikys—nežinia, tuom tarpu jau 200 kiniečių begėdiškai išskerdė, buk kaltus už iškelimo dinamitais geležinkelių ir vieno tilto Mandžiurijoje, ką iš tiesų tai japonai padarė.

Paskutinės žinios pareina, jog japonai dar 7 Maskolijos laivus sudaužė ir išlipdino savo 19,000 kareivių į Chemulpo. Neveizint to viso tikrų žinių negalima gaut, nes tie patįs laikraščiai, baisiai viens kitam prieštarauja.

Dalis darbu.

¶ SHELTON, CONN. Aksomo audipyčių darbininkai dar teistraikuoja. Buvo pradėję dirbti keletas skebų, bet negalėdami išmisti iš numuštų mokesčių—vel pabėgo.

¶ BALTIMORE, MD. Iš priežasties išdegimo apie 80 bliokų miesto — 5,000 įvairios rūšies darbininkų neteko darbo.

¶ CHICAGO, ILL. Sustraikavo 2,000 darbininkų dėžučių (American Can Co.) dirbtuvėse, dėl numazinimo mokesčių.

„ „ Padarė sątaiką graboriai su važnyčiomis ir pasirašė ant sudermės ant 1 metų, pagal kurios tapo pripažinta važnyčių unija ir mokesčiai \$12,00 kas nedėl, už 12 val. d. darbą. Dirbs 6 d. per savaitę.

■ TAMAUCA, PA. Įvyko susiderinimas tarpe anglekasių ir darbdavių Dunkelberger kasyklės ir užsibaigė straikas, kuris tęsėsi nuo rugsėjo p. m.

■ CRIPPLE CREEK, CO. Anglekasiai tebestraikuoja. 7 vasario milicijai bevedant skebus darban ir užpuolus ant jų straičieriams — 3 iš jų užmušė ir kelis sužeidė. Šalis tebėra ant karės padėjimo, ir gyventojai banginasi, idant neatsikartotų Cool Creek 1892 metų karė. Ta ant industrijos papėdės drama prasidėjo 9 lapkr. p. m. ant kurios viršaus stovi Rockefelleris, ir kuri daugiau 10,000 darbininkams atėmė duoną.

■ SHARON, PA. Kompanijos plieno dirbtuvių U.S.S.C. atstatė daug darbininkų užlankymą ant unijos mitingų. Ketina iškelti priešai unijistus karę ir įstatyti į darbą vien tik neorganizuotus darbininkus.

■ MAHANGY CITY, PA. Apie 1000 anglekasių neteko darbo, dėl daromų pataisų.

Iš Amerikos.

Japonai patrijotai.

New Yorke gyvenanti japoniečiai pakėlė klausimą užlėt \$5,000,000 fondą, dėl pagalbos savo vientaučiams, kariaujančiams su Maskolija, bet paaiškinus jeneraliskam konsuliui Uchida, jog Amerikos rėdas užgynė savo pavaldiniams kištis į Rytinę Azijos vaidus, — nutarė visokias aukas pavesti „Raulona n Kryžiui“, japoniečių armijoje.

Ar ne per vėlai?

Pennsylvanijos skaitlinga mechanikų d-stė išleido atišaukimus į visas didesnes Amerikos organizacijas, ragindama reikalauti valdžios sulaikyti ativystą svetimtaučių, kurie anot jų ateina visi fiziškai ir morališkai ubagai. Jie atšinešą visokias tikėjimiškas sekas, kurių vadai užgriėbia

į savo rankas mokslaines, ir vietoj liuso mokslė—platiną sektarijanizmą. Jie pataria labiausia saugoti viešas ir augštesnes mokslaines, nuo sektų įtekmes. Reikalauja, idant valdžia neduotų jokių pagelbų kunigų mokslainėms. „Sektantai te—užlaikosi sau patį“, jie sako.

Nevieni ateiviai kalti perdidiam įsiskverbimui sektų į mokslaines. Nors, iš dalies ir jie daug prisidėjo.

P a k e l e M i t c h e l i u i
a l g a .

Indianapolis, Ind. angliakasių atstovų sąjūdas pakėlė unijos prezidentui Mitcheliui algą nuo \$3,000 iki \$5,000.

P r i s i e k d j s
į s p e k t o r i u s .

Vyriausis urėdninkas kasyklių departamento, James E. Roderick išleidė po visas kasykles aplinkraštį, kuriame liepia visus įstojančius kasyklių tarnystėn įspektorius prisiekdinti, idant sargiau prižiurėtų kasykles, nuo nelaimingų atsitikimų. — Ką galbės prisiekinimai, jei kompanijos nepageris kasyklėse įtaisų?

I š m o k i s g y v e n t .

Iowos valstijoje gydytojai padavė į kongresą billą, dėl užtvirtinimo, kurioje reikalauja pavesti jiems kontrolę ant moterystės stovio. Kiekvieni norėdami apsiporuoti, turės gauti nuo daktarų paliudijimą, jog neturi iš pusės sveikatos kliučių. Apart to, kiekviena mergaitė, turės išduoti atsakantį egzameną, dėl auklėjimo vaikų.

N u b a u d e
m a u d y n e m s .

Omaha, Neb., tiesdarys nubaudė meteriškę ant 20 dienų kalėjimo ir kasdien išsimaudyt. Mat toji moteriškę buvo teip nešvari, kad prisipažino 3 mėnesius nepraususi burnos.

Kriščioniszka demokratija.

Nurodžius praėjusiuose Nrr. „Vienybės“ apie butiną reikalingą sutvėrimo L. S. D. Partijos Amerikoje, pavelykit tautiečiai perstatyti dar Popiežiaus Piuso X encikliką, kurią jis parašė dėl savo pavaldinių ir pagarsino po vardu: „Motu Proprio“, su miėriu užgriėbimo po savo valdžia visų darbininkų judėjimą, kurs kasdien galingesniu pasirodo. Pavadijimai, kokius randame toje enciklikoje, yra tai sutraukamiesių, jau pagarsintų enciklikose Leono XIII.

Tas popiežiškas raštas bus kiekvienam sąprotaujančiam darbininkui geriausiu pakurstymu prie tautiško darbininkiško darbo, ir nurodymu, iš kokios pusės jis rupinasi apie darbininkiškos luomos reikalus. Gana bus paskaityti paliepiamus popiežiaus, idant suprasti negirdėtą cinizmą, ir prasmę to mierio, o teipgi atspėti ateitę, kokią jis rengia lietuviams ir visų tautų darbininkams. Pirm negų pakalbėsiu apie reiškimą tos enciklikos, privedu žodis į žodį jos įturį. Štai ji:

„Pamatinė Organizacija Kriščioniškos darbininkiškos akelijos“.

I. „Draugija, kokią Dievas pastanavijo, susideda iš nelygių gaivalų, kaip yra nelygių sąnariai žmogaus kune; padaryti juos visus lygiais nėra galima be išnaikinimo pačios draugijos. (Koks palyginimas?)

II. Lygybė įvairių draugijos sąnarių remiasi ant fakto(?) jog visi žmonės išvadžioja savo pradžią nuo Dievo Sutvertojaus; liko Jezaus Kristaus krauju atpirkti, ir turi nuo Dievo užmokestę ar bausmę pagal savo nuopelnų ar kalčių.

III. Iš to pasirodo, jog pagal parėdymą Dievo yra draugijoje kunigaikščiai ir pavaldiniai, duondaviai ir proleta-

rijai, bagoti ir biedni, mokinti ir neziniečiai, bajorai ir prasti žmonės, kurie visi sujungti ryšiu meilės, gelbsta (smaugia) vieni kitus, kad pasiekti paskutinį mierį danguje, o čia ant žemės materialšką ir morališką gerovę.

IV. Žmogus ne tik naudojasi iš gėrybių žemės, kaip ir žvėrys, bet turi teipgi tiesą savasties; turi tiesą vartoti daiktus, kuriuos laikas sunaikina, ir tokių kurių vartojimas ne sunaikina.

V. Privatiška savastis, vaisiai pramonės, pirktų ir dovanotų (suprask per carus) lobių yra prigimtina ir neuzginčijama tiesa, ir kiekvienas gali pagal savo noro protingai iš jos naudotis.

VI. Idant prašilint nesutikmę balso tarpe bagočių ir proletarijų, teisingumas turi buti prigelbiamas per meilę. Tiesos atlyginimo neturi jei bent teisingumas lieka įgrobatus.

VII. Priderystės proletarijaus yra sekančios: suteikti pelningai ir tikrai darbą, kurį pagal teisumą iš liuosos valios suderėjo; negadinti lobių ir neįžeisti darbdavių ypatos; šalintis nuo darbų traukenčių ginti savo tiesą su pagelba maišto.

VIII. Kapitalistų ir darbdavių priderystės teisingumo yra šitos: mokėti darbininkams prigulinčią algą; nedaryti skriaudos jų teisingiems užėdyjimams nė gvoltu, nė apgauliu, nė palukėmis slapstomis, nė atviromis; duoti jiems liuso laiko dėl išpildymo religijškų pareigų; ne statyti jų ant pragaištingo pagundinimo ir pavojaus papiktinimo; ne traukti nuo šeimyniškos dvasės ir įsimylėjimo paėdume; neapsunkiuti jų darbais spēkoms neatsakančiais, ir mažai sutinkančiais su darbininkų amžiu ir lytė.

IX. Bagočių, ir tų kurie ku-

rie turi priderystę yra šelpti biednus ir nuskurdėlius prisilaikant papėdės evangeliškos meilės. Ta papėdė teip iškilingai prie to verčia, jog sudo dienoje pats Kristus pareikalaus speciališkos rokundos.

X. Biedni-gi neturi gėdytis savo ubagystės, nė niekinti ba-gočių mielaširdystę atsimindami ant Jezaus Išganytojo, kurs galėdamas užgimti lobiuose, pastojo biednu, idant ubagystę išugštinti ir apdovanoti nepalyginamais nuopelnais danguj.

XI. Dėl išrišimo darbinikiško klausimo daug gali prisidėti kapitalistai ir darbinikai per įrėdnes paskirtas pagalbėjimui reikalų, susiartinimui ir susivienijimui abiejų luomų. Tokiomis yra savitarpinės pagalbinės draugystės, privatiškos asekuracijos, patronatai vaikų, o labiausiai korporacijos dailos ir pramonės.

XII. Prie to mierio kreipiasi ypatingai krikščioniškos demokratijos akcija su savo skaitlingais ir įvairiais darbais. Ta krikščioniška demokratija turi būti suprausta nurodytoje, jau prasmėje, kuri labai skiriasi nuo prasmės socialdemokratijos, ji turi už pamatą principus katalikiško tikėjimo ir morališkumo, o ypatingai principą privatiškos savasties nepalytėtinumą.

XIII. Priegtam krikščioniška demokratija neturi kištis į politiką, nė tarnauti partijoms, bei politikiškams mieriams; tas nėra jos užduotė; ji turi veikti labdaringai ant naudos žmonių, pasirėmusi ant prigimtos tiesos ir mokslo evangelijos.

Krikščioniški demokratai turi susilaikyti nuo jeib kokios politikiškos akcijos, kuri priešios dienos išlygų dėl aukštesnių priezaščių uždrausta yra absoliutiškai kiekvienam katalikui.

XIV. Išpildydama savo pašaukimą krikščioniška demo-

kratija turi pasiduoti po prigulme.dvasiškos valdzios, rodyti vyskupams ir jų vietininkams pasidavimą ir visuotiną paklusnumą. Nėra užpelnu uolumo, ne tikru maldingumu užsiimti darbais nors ir gerais ir puikiais sąvyje, jeigu nėra nuo legališko Piemens pripazinti už tokius.

XV. Idant ta krikščioniška demokratiška akcija turėtų vienveikiančią pakraipą, turi būti vedama per susivienijimo katalikiškus kongresus, kurio ilgi ir garbingi darbai teip daug patarnavo š. bažnyčiai, kuriam Piusas IX ir Leonas XIII, Šventos atminties, pavedė užduotę vedimo abelno katalikiško judėjimo, visuomet po globa ir valdzia vyskupų.

XVI. Katalikiški raštininkai, visame kas palyti religijiškus reikalus ir š. bažnyčios veikmę draugijoje, turi visuotinai pasiduoti su žinia ir valė, kaip ir kiti išpažintojai, vyskupams savo ir romiškam Vietininkui. Turi saugotis ypatingai nužiurėjimo, ir kiekviename svarbame atsitikime klausiti nusprendimo Apaštališko Sosto.

XVII. Demokratiškai krikščioniški raštininkai, kaip ir visi katalikiški raštininkai turi perstatyti apsaugojančiai cenzurai Ordinariato visus savo raštus, palytinčius religijos, krikščioniško morališkumo ir prigimtos etikos, kaip to reikalauja konstitucija Officiorum et munerum. Pagal tos konstitucijos, kunigai, kurie išduoda laikraščius grynai tekniško įturio turi pirmiaus gauti nuo Ordinariato pavelyjimą.

XVIII. Priegtam turi jie stengtis iš visų savo spēkų, nesigalėdami aukų palaikymui savitarpinės meilės ir sąduros, nepavelydami sav jokio panikinimo ir išmėtinėjimo. Atsitikus priezaščiai barnių, turi pirm pagarsinimo ką nors laikraščiuose, kreiptis prieš dvasiškos valdzios, kuri pasi-

elgs pagal teisingumo. Jeigu ta valdzia juos pabars, lai umai jos klauso be apgailistavimo ir išsiteisinančių išsisukinėjimų; o galutinai, jeigu reikėtų, turi atsišaukti prie augštesnės valdzios pagal įstatymų ir padavadyto budo.

XIX. Pagaliaus katalikiški raštininkai gindami proletarijaus ir biednųjų bylas, turi saugotis išsitarymų įkvėpti jiems neapikantą augštesnių luomų draugijos. Lai nerašo apie legališkus reikalavimus ir teisingumą tada, kada gali būti kalba apie paprastą mielaširdytę, kaip tai augščiau išaiškinta. Lai atsimena, jog Jezus Kristus norėjo suvienyti visus žmones ryšiu savitarpinės meilės, kuri yra tobulumu teisingumo, ir turi už priderystę darbuotis dėl savitarpinio labo.

Tas pamatines regulas iš Mus loeno pobudžio, ir Mus žinios, galybe Mus apaštališkos valdzios, atkartojame visose išgalėse, ir paliepiame, idant jos būtų suteiktos visiems komitetams, kuopoms ir katalikiškiems susivienijimams visų tautų ir visokios rūšies. Tos draugystės turi jas pakabinti vietose savo susirinkimų ir tankiai sueigose jas atskaityti. Priegtam paliepiame katalikiškiems laikraščiams pilnai jas pagarsinti su pažadėjimu jų prisilaikyti, ir ištikro prisilaikyti su dievotumu: jeigu ne: lai buna smarkiai nubarti, o jeigu po nubarimui nepasilaikytų, lai buna uždrausti per dvasišką valdzia.

O kad žodžiai ir darbai nieko neženklina, jeigu jų vienval neseka, nedraugauja jiems, ir po jų neina paveikslas, reikalingas atspudys, kurs blizgėtų visuose sąnariuose katalikiško susivienijimo, dėlto reikia visūi parodyti tikėjimą, šventumą gyvenimo, čystumą pasielgimo, ir pildymą prisakymų Dievo ir bažnyčios. O tai dėlto, jog yra priderystė

kiekvieno krikščionio, idant: Qui ex adverso est vereatur nihil habens malum dicere de nobis.

Nuo mus rupesčio apie abelną katalikiškos akcijos gerovę, ypatingai Italijoje, viliames, su palaiminimu Dievo, gausių ir pasekmingų vaisių.

Duota Romoje prie Š. Petro 18 Gruodžio 1903 m. Pirmamjam mete Mus Pontifikato.

Pius X. Popiezius".

Tokią tai dovaną, arba ukazą, suteikė popiezius katalikiškiems demokratams viso svieta. Idant lietuviai pilnai galėtų jos vertę suprasti reikėtų čia perstatyti mokslą visų baudžiatvos ir vergijos amžių, ko laikraštyje nėra galima padaryti. Gana čia pasakyti, kad popiezius, matomai susitaręs su carais ir kapitalistais iš didelės mielaširdystės meta darbininkams savo veidmainišką meilę, kaip šunims nugrauztą kaulą. Norintiems dažinoti ką ištikro reiskia ta enciklika veliju nuoširdžiai visiems skaitytojams „Vienybės" paaukauti 50 centų ant prenumeratos ir išleidimo knygos (200 lapų), kuri išaiškina gamtišką etiką žudimo vienų per kitus, ant kurios popiezius parėmęs savo mokslą duoda paliepinimus avelėms, idant josios su vilkais susitaikintų. Jokį kunigai per 2000 metų etikos kartuvių neprašalino ir neprašalys. Tą padarys tik social-demokratai, kurie teip įbaugino šventą tėvą, jog ir mirti ramiai nenorė.

Kun. V. Dembskis.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

New Britain, Conn.

Kilimas mus brolių-lietuvų, apšvietime ir supratime tautiškų reikalų visai nežymus, kadangi mus vietiniai lietuviai, nuo naujo meto suaukavo tautiškiems vos reikalams suviršum porą dolerių, o palicijos sudui per tą laiką užmokėjo tik du

li tuviai apie \$60.00! Ar tai negėda mūsų vientaučiams, kurie budami dar toki „geri“ katalikai, su kedėms galvas sau skaldo? Mus doros mokytojas, kun. Žebriš apie tokių karštuolių katalikų pasiėgimus nepaiso, jis tik su nesančiais bedieviais kariauja, ir tokiu keliu savo kunigystę augština, kad iš bažnyčios padarė keiksmo urvą.

Trinitas.

New Britain, Conn. Mūsų miestelyje šiomis dienomis, kur tik eisi vis užgirsi kalbas apie kun. Žebriš, kas jau iš dalies net nusibodo. Kas akyliausia, kad kalba vis tie kurie pirmiausia buvo tautiško judėjimo priešai ir visus darbininkus ant tautiškos dirvos vadino bedieviais, šliuptyniais, atskalunais, griautojais tikėjimo ir bažnyčių. Šiandien ateina, tiems bedieviams pasiskųti ir sako: Broliai! Atleiskite mūsų kaltes, nes jau pažinome vilką avies kailyje. Taigi, broliai vientaučiai! Jei jau išies jį pažinote, — sakyčiau: meskinė ypatingus skersakivimus ir suspaudę viens kitam ranką kibkime prie darbo, ant tautiškos dirvos, kiek įstengdami: vieni dvasiškai, kiti medgėškai! Nenusigąskime persekiojimų, nes mūsų tautos išgamos, vydami virvę dėl mus, patį, kur ant šunies tako su ja pasikars...

U. Bėčių Juozas.

Pittsburg, Pa. 7 vasario mūsų kun. Sutkaitis pasakė pamokslą, kuris jei bent ką pamokino, tai keiktis ir kolioti lietuviškus laikraščius („Vienybę“, „Lietuvą“) ir juos skaitančius. Pasiremdamas net ant evangelijos stengėsi parodyti, jog Dievas davęs žmonėms valdonus ir, prakeikimams tiems laikraščiams, kurie juos nori nugriauti. „Ir Pittsburgė, — sušuko kuone verkdamas, — priviso tų šėto-

ny, kad nė į kelis vežimus jų nesukrautum!...“ — Man rodos ar ne didesni „šėtonai“ tie, kurie bando sugriauti tautą ir jos sąnarius perstato anarkistais! *Iš pupų nevarytas.*

E. St. Louis, Ill. 15 sausio čion pasimirė pirmiausia iš štam mieste apsigyvenusių lietuvių, Zenonas Šulcas. Knygoje „Lietuviai Amerikoje“ ant greitosios tapo paminėta iš St. Louis šėip: „čion apsigyveno nekokis Zanas 1886 m.“, todėl dabar tą klaidą pataisome.

Nesenei čia susitvėrusi tautiška S. Daukanto d-stė, nežiurint į priešų kenkimą tarpiai bujoja ir yra viltis, jog su laiku pusėtinai sustiprės. Lin kėtina, kad mus broliai, lietuviai, kaip galėdami ją remtų.

Kun. Mašiotas, kaip girdėt pas Waterburio „nezaliežnikus“ neprisilipdė ir badai sukinejasi St. Louis. Ar tik nepersiprašys vyskupo, kurs net perprovą jį už apikaklės išmetė iš parapijos E. St. Louis, į kurią jis, regis, kol gyvas, neįlįs.

Laikraščių skaitytojais čia dauginasi. Apart „Vienybės“ ir „Lietuvos“ pareina iš užmario 2 egz. „Darb. B.“, 2 „Varpo“, 5 „U-ko“. Ateina teipgi 5 egz. „Naujos L. C.“, kurią skaito vietiniai prusiškiai lietuviai. Bet prisiziūrėję, kaip visi lietuviai skaito laikraščius lotyniškais raidėmis — pradeda tvertis ir jie prie tų.

Laumės Vaikas.

Collinsville, Ill. Čia gyvenanti lietuviai protestonai taraujasi uždėt vardan M. Luterio d-stę, kuri bus pilnai pamėgdžiojimų kitoms katalikų parapijinėms d-stėms. Jos lietuviams yra vodingos, nes konstitucijose užgina priimtą d-stėn kitatikius, ir skiria vienos tautos žmones į priešingas partijas, vien tik dėl tikybės.

Evangeliskai-kalviniškas pastorius Bendigkeit užsidėjus

minėtai d-stėi, tikisi daugiau patraukti prie savęs avelių, kurie pirmiausia buvo pabėgę prie kalvinų. Lietuviai protestonai nuduoda esą labai dievuotais, bet iš tikro tai tikėjimas jiems yra kaip autas, kurį galima mainyti nuo vienos kojos ant kitos. *J. Pasalinis.*

So. Boston, Mass. Atėjus kun. Žilinskui iškilo šis-tas panašus į bažnytinę varžynę su kun. Gricium, kurs pirmiausia buvo dėl dievmaldystos nusisamdęs tulą svetainę ir pasišventinęs ją į bažnyčią. Bet kad toje varžynėje k. Gricius jaučiasi esąs silpnėsiu, ir be abejonės turės pulti, tai savišrinkas minėtos svetainės plaukus pašasi nuo galvos: ką jis darys su ta svetaine, juk niekas nebenorės samdyti šventintos vietos dėl balių ir vestuvių. *N. K.*

S. Omaha, Neb. Čionaitinė S. L. A. kuopa vienintelė tikėtai yra perstatytoja tautiško judėjimo ir bausius persekiojimus kenčia nuo parapijinių d-ščių, kurios dabar užimtos yra su statymu naujos bažnyčios. Mat vyskupas davė žemės lotą ir pasakė: „duodu žemę bažnyčiai su išlyga: aš busiu jos prezidentas, o kunigas kasierius“. Taigi omahiečiai jau sulindo į airių k šėnių!

Lietuvių čion yra daugiau siai vilniečiai, kurie yra karšti katalikai: suvalkiečių ir kaimiečių yra mažai, už tai šie paskutiniai — visi šliuptyniai; jie tai sutvėrė ir S.L.A. k.

Omahietis.

Edwardsville, Pa. 27 d. sauzio mūsų S. L. A. k. kelė savo balių, naudai ateisiančio seimo delegatų, kuris prie pagalbos dviejų melinkelinų sargų atsiliko vienok gerai. Gailu, kad tos pačios kuopos sąnariai nelabai dėl to darbo vosi: rasi butų atsilikę ir ge-

riaus...

Anądien turėjau juoko iš vieno „pobažnyčių“, kurs trenkęs „Zvaigždę“ į stalą, sušuko: „pasiuto jie! Į tokį gerą laikraštį, jie nuolat kiša tokius biaurius vardus! Tik vis: „Šliupas“ ir „Dembskis“, — garbina kaip kokius Mažiesius — regis jie nebeturi ko geresnio rašyti!“ Aš, tai girdėdamas, tariu: „Juk Šliupas neuždyką moka „Z.“ pinigus; tai jie ir garsina! Jeigu jau liet. laikraščiai apie jį negarsintų, tai lietuviai užmirštų apie savo daktarą. Ana, žiurėk, nuvažiuoja Šliupas Shenandoah, tai pilna Kaziuno aptieka prisikemša ligonių. Tai vis iš apgarsinimų!“ Tai girdėdami — vieni juokėsi, kiti, dievotesni spiaudė ir keikė.

Varnas.

S. Boston, Mass. 26 gruodžio, p. m. T. M. D. k. parengė balių su prakalboms, ant kurių perstatytas per p. Lubeną T. M. D. prezidentas p. Paltanavyčia laikė dailią, prakalbą, kurioje labai gražiai prikalbinėjo Bostono jaunūmenę, ypatingai mergaites ir moteris prie skaitymo knygų ir laikraščių. Paskiaus deklamavo L. St. (mergaitė 9 metų) eilutes „Lietuva miega“ ir „Dieve brangus“, kurios teip patiko publikai, kad ne kurie net pradėjo verkėti. Toliaus labai gražiai padainavo dainininkų d-stė keles dainėles. Valandą pašokus deklamavo p. F. Juškaučienė „Senas jau laukas“ ir padainavo „Op! op! kas tę Nemunėlis“ Vištalo eiles, už ką gavo gausų plojimą delnų. Galiaus p. Lubenas deklamavo „Yra šalis, kur upeliai teka“. Ant galo kalbėjo K. Šimkonis iš Worcester, ir A. Juškauckas.

Parengtas pasilinksminimas labai visiems patiko. Už gražų užsilikimą publikai, ir už trusą prisidėjusiems rengime, širdingai dėkavojamė.

Surinktus pinigus ant diskusijų \$4,05 prisiurčiame į „V.“ r. ir paskiriam juos kankintiniams.

Vardan kuopos *K. Lubenas*.

Susivienijimo L. A. reikalai.

Daug kartų teko man su apšviestais lietuviais kalbėt, kur tarp kit-ko, buvo mislyta koku būdu lietuviai gali sueit greičiaus į sutikimą ir vienybę. Visai buvo manyta, vieni sakė, kad dėl suejimo į vienybę reikia apsišviesti, kiti — kad reik daugint užvedimą lietuviškų pramonų, o kiti sakė reikė kariaut su kunigais, o platint laisvanybę, o dar kiti manė, kad laikui atėjus patys lietuviai — be jokio niekeno prisidėjimo ims ir sueis į vienybę. Teisybė, nekuri išsitarimai yra panašūs į vertus priemonimo už teisingus. Visi žinom, jog apšvietimas veda žmones į sutikimą, bet kaip jį visiems sykiu teip umai įgyti? Visi lietuviai ant karto negali apsišviesti, bet vienybė šiandien reikalinga. Be vienybės mes puolam žemyn — iš kur dar sunkesnis bus atsikėlimas. Pramonės yra geru daiktu, kadangi daugumas mūsų brolių pastoję vertelgomis lengviaus dolerį pasigauna, kurs jam suteikia laimingesnį gyvenimą. Bet vis tai tik mažas trupinėlis laimės, dėl pavienių keleto ypatų. Kariavimas su kunigais ir platinimas laisvamanybos teip-gi negali niekad lietuvių suvesti į vienybę, kada-gi laisvamanybė dėl daugelio nuomonių — yra baisi, o pasipriešinimas kunigams yra pasibaisėtina nuodėmė. Tai gi ant galo, kaip galime susieiti į vienybę ir visiems iš vien darbuotis? Ant šio klausimo tiek galima pasakyti: pirmiausia liaukimės buti optimistais, taikijimės daugiau vieni prie kitų, nusileiskim vieni kitiems, elgkimės padoriai, rodykim gražų paveikslą dėl savo bro

lių, o labiausiai pratinkimės blaivystės. Kartą pastoję visi blaivais ir prisilaikydami ką tik minėtų dorybių, pataikysime susieiti į seniai pageidaujamą vienybę. Ant laimės mes galime lengvai visi Amerikos lietuviai susirišti į stiprią vienybę, rašydami prie Tautiško Susivienijimo Lietuvių Amerikoj. Kada-gi Susiv. greičiausiai gali suvesti žmones į vienybę, nes jis, kaip tobuli lietuvių organizacija niekam nėra priešingu. Nėra priešingu nė apginėju jokio tikėjimo, todėl matomai lietuviams iki šiol geriausiai patiko. Šiame laike Susiv. nors dar nepoilingo savo gyvavimo posunkiai Wilkes-Barre, Pa. darytai operacijai, kur neišmintingi chirurgai buvo bereikalingai nupjovę jam nemažą dalį kuno jau pradėjo pilnai but tvirtu, nes gerų tautiečių pasidarbavimas ir geri velijimai tuojaus sugydė oį az. Šiandien S. L. A. turi savo tarpe visus gerus lietuvius ir lietuvautes, kurių skaito jau arti 4,000. Graži tai lietuviška šeimyna, nes broliai ir seseris didžiausiame sutikime gyvena, iš ko net senoji tėvynė-Lietuva, kad ir budama surakjata retėžiais, pradeda įgauti linksmesnį veidą. Bet 4,000, tai nėra dar 200,000 mūsų brolių Amerikoje gyvenančių; kodėl-gi tik tie 4,000 susivienijo, o dėlko kiti nesi-skubina prigulėt prie teip prakilnios lietuviškos šeimos? Ar jiems nerupi lietuvių vienybė? Prie ko jie gali rašyti jei nesirašo prie S. L. A.? Prisirašymas prie Susiv. zenklina norą sueiti į vienybę ir drauge darbuotis su pilna pajięga, dėl labo tėvynės.

S.L.A. prez. *J. Tareila*.

Dėl tulų svarbių priežasčių netalpinome vardų naujai prisirašiusių, kurių per 2 savaitis prisidarė labai daug. Nuo ateinančio Nr. pradėjus viskas greit patilps. *Red.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Užsimokėjo:

Dayton, Ohio nauja kuopa.

Jeron. Sidaravyčia 60
Vincas Ambrazaitis 60
Jonas Visgaitis 60
Juoz. Žiemelis 60
Ant. Sidaravyčia 60
Juoz. Kavaliauskas 60
Juoz. Karalius 60
Ant. Plioplis 60
Jon. Gedraitis 60
Ant. Gedraitis 60
Jieva Sidaravyčienė 60
Aug. Milašas 60
Ig. Katelanas 60
Ona Katelauckiūtė 60
Ona Maziejauckiūtė 60
Ed. Turskis 60
Jon Zenos 60
Jon. Žilinskas 60
Alek. Balsevyčia 60
Pran. Misuna 60

New York'o N. Y.

Seni: Bron. Vaivoda 60
Kaz. Mockus 60
Petr. Draugelis 60
St. Lukoševyčia 60
Jon. Martinkevychia 60
Vin. Jankauckas 60
Nauji: Pet. Naujokas 60
Damijon. Mockevyčia 60
Kazys Rugis 60
Vin. Venckevyčia 60
Juoz. Dominas 60
Jur. Kunickas 60
Jon. Marsin 60
Izid. Mateješaitis 60
Pittsburg, Pa.

Seni: Stas. Damijonaitis 60

Jon. Kazlauskas 60
Pran. Šaulis 60
Mat. Urlakis 60
Juoz. Maskeliunas 60
Ign. Jutelis 1,05
Ant. Didjurgis 60

Nauji: Jon. Marazas 60

Andr. Matulaitis 60
Kaz. Bikinas 60
Paul. Bikinas 60
St. Didjurgis 60
Mot. Andriukaitis 60
Vin. Lieponis 60
Izid. Kvederis 60
Ant. Savukaitis 60
Už kn. „Vaič. eiles“ 50

Newark, N. J.

Seni: Vin. Ambrozevyčius 60
Mot. Ambrozevyčius 1,20
An. Stanelis 60
And. Žiugžda 60
Pran. Židžiunas 60
Jon. Perkunas 60
St. Vidginis 60
Nauji: Bran. Balcevyčia 60
Jonas Zorskis 60
T.M.D. Sekr. *A. Ramanauckas*.

Užbaigiant Paryžiaus parodos reikalus.

Passaic, N. J. Musų d-stė š. Jurgio aukavusi ant Parodos reikalų pataria visus likusius pinigus pavesti p. Daumantui. Komitetas.

S. Boston, Mass. D-stė š. Kazimiero pataria visus p. Daumantui. Komitetas.

W. Lynn, Mass. Męs, aukautojai, patariam pavesti visus p. D. B. Miglinas, A. Palionis.

Du Bois, Pa. Męs, aukautojai, patariam pav. visus p.D. A. Akramavyčia, A. Markelionis.

Pittston, Pa. D-stė š. Baltromiejaus pataria pav. visus p. D. Komitetas.

Bostos, Mass. Aš patariu likusius pinigus padalinti ant 3 d.: $\frac{1}{3}$ p. D., $\frac{1}{3}$ kankiniams ir $\frac{1}{3}$ S.L.L. Mikas Stalmokas.

Shelton, Conn. Aš patariu kad \$100 butų pav. p. D., \$25,00 darb. delegatui, o likusius pusiau kankiniams ir „Aušrai“. A. Anckaitis.

Elizabeth, N. J. Aš patariu visus p.D. S. Makauckas. „D-stė š. Kazimiero pataria visus p. D. Komitetas.

Lost Creek, Pa. Męs patariam visus p. D.

Vardan aukaut. M. Bridickas.

Foxcroft, Mo. Aš patariu visus p. D. J. Kazimierskis.

Dr. J. Szliupas,

328 Federal str. Philadelphia, Pa.
47-50-A (Keystone Telephone)

Musu nedekingumas.

Tuli mus tautiečiai, o su jais ir baltimoriečiai pasirodė su savo dėkingumu mūsų tautos veikėjams (žr. „Lietuvos“ Nr. 6) kaip kad kapitalistas pasirodo su savo mielaširdyste: matydamas vargingą apsipylusią vaikais našlę mištaut badu duoda jai kokį uždarbį a. p. pasiut porą marškinių, ir už kurį darbą teip apmoka, kad anoji našlė nors dieną ir naktį dirbdama, vienok numiršta badu.

Atliko nuo Raryžiaus Parodos keletas dolerių. Tuli tautiečiai trusėsi ir rinko tam mieriuvi aukas, kiti gi aukavo. Neuzginčijama, jog tai yra labai geras darbas ir vientautiečiai aukaudami, žinoma, negi atidavė paskutinio cento, kaip kad mačiau kunigui už kortelę paskutinį grašį iš kišeniaus iškrapštant. Neuzginsiu ir to, jog aukos daugiausiai buvo sudėtos centais, ne doleriais, ir kaip vieni čion aukavo tautos reikalams, kiti tuom pat laiku apie tai nenorėdami ir girdėt, — prakaziravo šimtus! Kiti tuštino bertainių—bertainius, plėčkų—plėčkas; kiti krovė kišenių anglų sudzioms ir kunigams! Tokiais darbais, žinoma jie įgijo garbę pas bravarnikus ir kitus savo penimus, ir daėjo iki to laipsnio, kur, anot baltimoriečių patarlės „prigeria gėralė“... Tai gi dabar likus minėtos Parodos biskui pinigų tautiečiai išsiskaidė su savo nuomonėmis į visas puses, beskirdami ir bepavesdami tuos pinigus. Vieni iš tų \$285,62 skiria visus p. Daumantui, kaipo nors mažą atsilyginimą už jo pasišventusį pasidarbavimą Parodos laiką, kiti skiria jam tik \$100, likusius paskirstydami įvairioms organizacijoms, dar kiti visai p. D. nieko neskiria. Prie paskutinės balsuotojų kategorijos priguli ir baltimoriečiai paskirdami į likusios su-

mos „Motinėlei“, o į „Aušrai“. Pasiteisindami savo pasielgimą, jie sako teip padarę dėl to, girdi, kad p. D. negi reikalauja pinigų! Juokai vieni! Jie mislija, kad p. D. turi tokias akis kaip jie, arba kaip k. Žilinskas, kurs išvadinęs p. D. „špicbuku“ teipgi ranką ištiesė prie pinigėlių, dėl „Motinėlės“... P. D. jau to nepadarys. Ir tas labiau turi mums užgėdinti, kurie patys išrinkome p. D. (juk jis mums nesisiulė) į vedėją Parodos reikalų, ir nieko jam už tai nenorėdami atlygint dar siunčiam iš užmario „špicbuku“! Tuom labiausiai, kad mes žinome p. D. materialiskai silpnai stovint.

Mēs siunčiame darbininkų delegatą, ir tam dedame aukas, ir tas juk nevažiuos už dyka! Kodėl gi mēs nenorim nors biskio atlygint mūsų Parodos delegatui?

Todėl aš, kaipo aukautoja, keliu protestą prieš mus pačių pašielgimą. Mēs išrinkome savo vale darbininką, nepasikyrėme jam mokesčius, jis pats negali prašyti tinkamo atlyginimo už savo darbą, todėl paliekti tą nusprendimą mūsų valei. Pinigų nuo Parodos reikalų atliko mažai, ir kol p. D. neatsimokėsime už jo darbą, mēs neturime moraliskos tiesos tų pinigų kitur skirti. Todėl aš atlikusius tuos skatikus skiriu p. D. ir sude du nuo savęs padėką nuo Amerikoje gimusios mergaitės, už jo darbą. *Mergaitė.*

Apie „Aušrelę“ ir T.M.D.

Kaip matom iš „Aušrelės“ įstatų (žr. 52 Nr. „Vienybės“) tai jos mieriai mažai skiriasi su T.M.D. mieriais. Todėl praktiskai išrodo, idant tievi draugysti, susineštų veikti iš vieno. „Aušrelės“ mieris įsteigti Lietuvoj knygynėlius, platinti tarp draugų tautiską dvasę — apšvietimą; T. M. D.

mieris išleidinėti moksliskas knygeles ir dalinti Lietuvoj beturčiams dykai. Taigi T.M. D. savo išleistas knygas gali pasiūsti į „Aušrelės“ d-stę (apmokant persiuntimo kaštus) ir tokiu budu palengvinti viena—kitos darbams; tik velytina butų idant T. M. D. tolesnius išleidimus pasirupintų daugiaus populiariškesnius tautiskai—socialistiško turinio. Jeigu T. M. D. negauna tokio turinio rankraščių tai ar negeriaus butų prigeltėti išleidinėjimų „D. Balsas“, kaip antai daro Susiv. L. L., kad nors ant mėnesio kartą galėtų išleidinėti; už prisidėjimą galima butų sutarti kiek egz. laikraščio paimti, kuriuos but galima „Aušrelei“ tiesiok pasiūsti; kadangi tokio turinio raštai kaip „D. Balsas“ butinai reikalingi Lietuvoj platinti, nes juos skaitydami lietuviai susipažis su tautisku judėjimu ir ekonomiska politika

Igno Draugas.

Atminkim tautos geradėjus!

Bėgantis 1904 metas, mums lietuviams yra pažymėtinas, vertas atminimo ir guodonės: Šimet sukako 20 metų nuo pribuvimo į Ameriką nenuoalsaus mūsų tautos darbininko D-ro Jono Šliupo, kuris iki šiai dienai, per visą laiką darbavosi dėl atliuosavimo savo brolių iš po dvasiškai—kapitalistiskos vergijos, nepaisydamas ant įvairių persekiojimų mūsų tautos nevidonų. D-ras J. Šliupas yra atlikęs žymų darbą tarpe mūsų tautos, ypatingai tarpe luomos darbininkų. — Tautos guodojančios savo geradėjus padeda daugel truso, atminimui pažymėtinų dienų; užtaigi ir mums, lietuviams butų reikalas atminti dieną pribuvimo į Ameriką, mūsų tautos geradėjo, ir 20—metinio jo truso. Atminimą galėtume atlikti ar tai per susirinkimus ir ap-

kalbėjimus mūsų didvyrio darbų, arba išleidžiant tinkamą brošiurėlę ir paskleidžiant tarpe lietuvių. Šį savo užmanymą palieku dėl nusprendimo lietuviškos visuomenės.

Lietuvos sunus.

Isz visur.

Popiezius persergėjo visus turtingus zokonus, idant nepirktų nepajudinamų turtų Italijoje, ypatingai arti Romos, nes anksčiau ar vėliaus nusiudos ir Italijoje, kaip jau nusi-davė Maskolijoje, Prancuzijoje ir Vokietijoje, kur valdzios atėmė visus turtus, kuriuos valdė ir buvo susikrovę kunigai ir zokonai iš aukų ant Dievo garbės nuo maldingų žmonių, teip, kad milijardai per kunigų rankas nuplėšėjo į valdžių koseres.

Italijos katalikai vis labiaus šąla tikėjime, teip, kad popiezius iš kalno kreipiasi prie amerikonų, kur netruketa dolerių. Italijoje yra maž ne visi gyventojai (per 32 milijonu) katalikai, ir tai karšti, bet popiezius tikisi surinkti vos apie \$60,000, kada Suv. Valstijose katalikų yra vos 11 milijonų, nuo kurių tikisi gauti į \$500,000 (9 sykius daugiaus už italijonus, kurių yra tris syk tiek kiek amerikonų). Vatikano administracijos užlaikymas 1904 m. kaštuos apie \$2,000,000.

Popiezius Pius X. palaimino vieno raštininko, protestono, plunksną, kurią paduodamas raštininkui pasakė: „Niekas nėra teip prakilnaus darbo atlikęs pasiuntinystėje kaip žurnalistas (raštininkai) šių dienų lajke. Aš laiminu simbolą jusų darbo. Mano pirmtakunai šventindavo kalavijus ir skydus krikščionystės platintojų, aš gi jų vietoje laiminu raštininko plunksną“.

Popiezius įvedė daugelį reformų Vatikane. Pašalino visus dykduonus, kurie imdavo dideles algas, o nieko neveikdavo; visokiems pralotams daugelį algų numazino, ir vietoje pinigų — duoda palaiminimą su kanauninko titulu. Visoki dvasiški vyrai ant to krei vai žiuri, nes kas iš palaiminimo ir titulo be pinigų?

Berlyne, Vokietijoje, D-ras Weidauer, pralešė provą su „Anzeiger“ redaktorium, kurį buvo apskundęs už apskelbimą, jog jis (Dr. Veidauer) negalys būti augštesnės mokyklos mokintojumi, kadan gi jis nešioja raudoną kaklaraištį, ypatingai per mokintinių piknykus, kas yra ženklas revoliucijos. Sudas redaktorių išteisino ir išdavė nuosprendį, jog visi, kurie nešioja raudonus ženklus, yra revoliucionierių pasekėjais.

Caras suteikė ypatingą galybę valdžioje vidurinių reikalų ministeriui Plevei ir Tveriaus gubernatoriui ant visų urėdninkų, Tveriaus gub., kurie pasirodė labai pavojingais esą ir draugaujanti su valdžios priešais. Visoj gubernijoje vietinės valdžios pašalino senus mokintojus ir pastatė jų vietoje naujus, kurie pilnoje socializmo prasmėje mokino vaikus, kaip pašalinti despotizmą. Gubernatorius su ministerio žinia maino visus urėdninkus; panaikino „zemstvų“ susirinkimus ir paskui „zemstvų“ išrinktus urėdninkus sekioja žandarai, kurių daugelis suarėštavota už revoliucionišką propagandą. Rusti diena artinasi Maskolijos despotizmui.

Prancuzijoje, Tours, puse metų traukėsi byla prieš zokninkes kurios pavestas jų auginimui vargingas mergaites baisiai kankino. Viena iš jų buvo nubausta kalėjimu, bet atsšaukus jai į teismą, vėl bu-

vo byla perkratyta, kur visos biauzybės tapo patvirtintos ir dar naujų faktų surasta. Teip, už mažiausį nepaklusnumą mergaičių, zokoninkės jas nuožmiai mušdavo, guldavo tarp ledų, panerdavo galvą į šaltą vandenį, per čielas die nas, pagaliaus mėnesius laikydavo uždare urvuose su suterštoms drapanoms. Zokninkės priversdavo vaikus laizyti liežuviu grindis, prasikaltusioms mergaitėms nukirpdavo plaukus, kuriais vesdavo klištorius pirklystę. Abelbai klištoriuvi buvę mergaitės iki 20 metų neišmokdavo jokio amato, ir išėję iš jo, negalėdamos užsidirbt duonos — papildavo į paleistuvystos namus. Augščiau minėtas teismas patvirtino pirmąjį nusprendimą.

Lomžoj, Lenkijoje, 21 sausio kas-žin kas šovė į gubernatorių Koifą, bet nepataikęs pa bėgo.

Japonijos universitetai reikalauja įvedimo į japonų raštą lotyn škų raidžių.

Ekaterinoslave, Maskolijoje, 27 darbininkai nubausti už straiką nuo 1½ iki 6 mėnesių kalėjimo.

Sidabriniai užsagai.

Maskoliškai parašė Maxim Gorkij.

(Tąsa.)

Mēs buvom tris draugai — Simas, aš ir Mikas — barsdotas milžinas su didelėmis mėlynoms akims, kurios visados linksmi šypsojosi ir visados buvo užputę nuo girtavimo. Mēs buvojome už mjesto laukuose, senam pusiausugriuvsiame triobėsyj, nežinau dėlko tai vadinamame „stiklo dirbtuvė“, — gal but dėlto, kad jo languose nebuvo nė vieno čielo stiklo, — ir dirbdavome viską kas tik pakliuvo: kuopdavom kiemus, kasdavom grabes, kelnores, duobes dėl pamazgų, griovėm senus triobė-

sius ir tvoras, ir vienąsyk dar buvome užkviesti pastatyt vis tynyčią. Bet tas mums nepasisekė. Simas visados nesirupindamas apie atlikimą nuoširdzių prizadų, ir dabar teip padarė: paabejojęs begu męšką išmanom vištynyčios architekturoje ir kad vienąsyk męspusdienyje ilsėjomės, suėmė ir nunešė į karčiamą išduotas mums vinis, dvi naujas lentas ir darbdavio kirvį. Už tą mums pavarė nuo darbo, bet teip, kad iš mūsų nieko negalima buvo gaut atlyginimui skriaudos, kurios ir nereikavo. Mēs šaip teip vilkomės „nuo duonos ant vandens“ ir visi tris jautėm tokiam padėjime pilną ir teisingą neužganėtinumą mūsų likimu.

(Toliaus bus.)

Atsakymai.

J. B. Mt. Car. Tamista nusidvyvyji kad net du „raštu“ nuvažiavo į gurbą. Turite žinoti kad reikia rašant tēmyti, kad išeitų nors du-syk-du yra keturi. Tuomtarpu tamistos rašteliuose nebuvo. Laiškelis link aukų tilps.

Junigo broliui. „Zakristijonas“ netinka. Vienok dikčiai nuzengėte pirmyn! Nesustokite.

Aukų rinkėjams, J. M. ir M. L. Waterbury, Conn. Tamistoms ir kitiems pranešame, jog rašytumet žinutes ir aukotojų vardus ant atskyros popieros.

Aukos kankintiniams.

Spring Valley, Ill.	
L. Kučinskas	15
J. Reiveris	50
A. Kučinskas	15
A. Reiveris	25
P. Cernauckas	15
P. Daukšas	10
D. Remkus	15
Elz. Survilienė	10
K. Kučinskas	15
J. Survila	15
J. Jonšas	15
M. Černauckas	25
L. Jasaitis	10

A. Rimkus	10
F. Jasaitis	25
J. Pocius	25
J. Mockaitis	10
Ter. Kučinskienė	5
O. Matusevičienė	5
S. Matusevičia	10
S. Buzas	10
J. Kučinskas	5
A. Jasaitis	5
S. Jasaitis	5
J. Bartkus	5
J. Bagotaitienė	10
V. Survila	25
D. Jasaitienė	10
Draugystė S. L. L.	1,62
Išėmus \$3,12, lieka \$2,50	

Torrington, Conn.	
M. Vokietaitis	25
P. Grigaliunas	25
A. Stočkus	25
J. Zubrickas	25
D. Vokietaitienė	10
T. Vasiliauckas	10
O. Zubrickienė	10
P. Malinauckas	1,00
J. Grigaliunas	15
S. Taruška	20
O. Taruškiutė	15
J. Paulauckas	10
V. Žuvelis	25
A. Vokietaitis	25
J. Juozapaitis	25
K. Vokietaičiutė	10
J. Tunila	5
Išimant \$2,30 lieka \$1,50	
Blufield, W. Va.	
J. Pruselaitis	1,00
Waterburyo liet. per Tareilą	3,90
Buvo	\$657,29
Išsiųsta Dr. L. J. V.	\$79,00
Iz viso	\$587,19

Aukos mokslaeiviams.

Spring Valley, Ill. lietuvių	2,50
Torrington, Conn.	
ant krikštynų A. Vokietaičio	2,00
Buvo	\$65,36
Viso	\$69,86

Ant kelionės liet. delegato į Nyderlandiją.

New Britain, Conn.	
Liet. Nep. Uk. Kliubas	10,00
Bluefield, W. Va. J. Pruselaitis	50
Buvo	\$236,31
Viso	\$246,81

Aukos A. Visztallui.

Spring Valley, Ill. lietuvių	62
Torrington, Conn. „	30
Bluefield, W. Va. J. Pruselaitis	35
Buvo	\$33,79
Sykiu	\$35,06

Lietuviu tauta

senoveje ir šiandien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

(Tęsa.)

Lybais. Rytiniam pakraštyje Burtniekų azero gyveno teip vad. *Imerėnai*, kurie vardą gavo nuo upytės Imeros (šiandien nežinoma, ar teip chronistai vadino Sedą, įtekančią į Burtniekų ezerą, ar Gaujos prietaką Jumarą). Kitas nuovadas vadinosi *Trikatė*, kurio rasį reikia jieskoti šiadykštėje Trikatėje. Į rytus nuo Trikatės išsiplatinusi buvo *Talava*, prie kurios esą priklausę labai dideli žemės gabalai. Cėzių apgabalis tuometiniuose laikuose buvo pažįstamas po vardu *Autenė* arba geriaus *Avotenė*. Apart tų, minimas yra dar tulas nuovadas *Rosula*, kurio rubežius sunku yra dasekti. Iš daugybės pylių tik žymesnes paminėsime: Cėzis (Zehš'is), Avotenė, Sateklis ir Bevernas ar Bebrinė.

Tokios tai buvo Latvių padermės buveinės, ir toki rubežiai 12-me šimtmetyje. Svarbiausiu saitū tarp Lietuvių bei Latvių buvo *kalba*, nors tuomet jau ne dėl visų vienoda, bet padalinta į žarus: Prūsų, Latvių ir Lietuvių kalbos; tačiau viena gentė su kita galėdavo susikalbėti be tulkų. Teip gi papročiai tų genčių dyvytinai panešėjo į vieni kitus, net Lybai, susiedijoje gyvendami, buvo juos pasisavinę. Lybai, mat, kaip Latviai, pėrėsi pirtyse, aukavo šunis saviems dievams ir pagal Lietuvių papratimą laidojo savo numirėlius kapų kalneliuose. Apie vienybę valdzios tų genčių tarpe nedaug gali būti šaukos. Nebuvo valdymerio, kurs butų visas gentes suvienijęs į vieną tautą. Lietuviai apkariauja ir aplaupo Latvius, tarp kurių tulos gentės pešasi savo tarpe, net vienos gentės vadovai su ginklais stoja vieni prieš kitus, kaip Mešotninkai su Tėrvetiškiais Žemgaliuose. Tačiau, kaip Prusuose ir Lietuvoje, teip pat Latvijoje randame daug didelių pylių, ypatingai tankumynuose girių ir nepereinamoje pelkėse, kuriose pylyse gyveno tulas valdymeras: tasai valdo savo nuovadniokus ir veda į karę. Karei grėšiant, valdymeras sušaukdavo senųjų (tįjunų) sueimę, idant nuspręstu, ką reikia daryti. Į sueimę galėjo ateiti jeib katras valnas vyriškis, bet svaresnius dalykus neretai sprėdė vieni valdymerai, su kunigaikščiais ir tįjunais, beje šeimynų galvomis. Mirštant valdymerui, jo sunus ar gentys įimdavo po vietą, jeigu buvo kam tikę; o jei ne, tai turėdavo kraustyti šalin, uzleisdami svetimus į savo vietą. Toki iš vietos pavaryti giminaičiai valdymerų liuobėdavo patys savo pylis įsteigti, ir tokiu budu išdygo su laiku luoma kunigaikščių. Kaip prasidedant, teip pasibaigiant karei, atliekami buvo tuli religiški įmoniai, prie kam aiški buvo įtekmė kunigų. Valdymerai, įgyję lobius, po valei įgyjo persvarą ant kunigų. Artymais pylių tapdavo ir šventvietės įtaisomos („elku kalni“), kurios iš savo pusės valdymerams suteikė tiktai naują guodoną. Kunigai, reikalaudami apgynimo nuo valdymerio, mokino žmones, kad savo valdymerus guodotų ir jų bijotųsi, ir valdymerio vardas buvo visų burnoje, visi žiurėjo į jį kaip į savo globėją ir vadovą. Karėje sprėdami tiesą, valdymerai po valei tą tiesą pasisavino ar tykos mete, ir tokiu budu bėgyje amžių įgyjo persvarą ant kunigijos. Visa žemė dalinosi į smulkius, beveik lygius nuovadus; kožnas nuovadas turėjo sa-

vo valdymerą, savo pylį dėl apsigynimo, savo vyresnį kunigą. Retam tiktai valdymerui sekėsi keletą nuovadų suvienyti į kruvą, kaip ana: Viesturui tarp Žemgalių ir Talisvaldū tarp Latvių.

Kas link Latvių religijos, Indrikis Latvys pamini, kad Letgaliai ir kiti buvę rupestingi neapšviesti pagonai, kurie garbinę elkų dievus ir svarbiuose atsitikimuose mėginę išjautoti dievų valę, mesdami meslavas ar burtus. Vidžemio „rymuotoje chronikoje“ girdime apie Perkuną, kurs užšaldinęs Rygos jurę užuolanką, teip jog Lietuvių kareiviai galėję pėsti pereiti į Samsalę. Daug daugiau žinių mums suteikia senos dainos ir teikos, patarlės ir burtai. Čion randame saulės ir žvaigždžių mythus. Juk žinomos yra dainos apie „Deeva dehli“ ir „Saulės meitas“, arba kad Saulė nukerta Mėnulį su kraujo kardū, „kom pañhma Aušeklim šaderetu lihgaviñ“. Griaustiniui griaujant, Latvių motinos grumoja vaikams, kad nesiatštų, nes „Vezais Tehvs baras“. Arba plusdamas Latvys pasako: „Pikis lai tevi parauj“. Pašvaistai ant dangaus atsiradus, seni Latviai mėgia sakyti: „Kalvi ar Jodeen kaujas“. Bet ypatingai burtuose ir kerėjimuose užsilikę yra dievų vardai, kaip Pehrkons, Piktuls arba Pikis, Trimps, Jods, Laima, Uhsiñš (bičių dievas) ir tt. Tarp garsesnių šventviečių randame vieną Kuršę, netoli nuo Liepojaus, pas Leelas ar Mazes Pehrkonės muižę. Vidžemio Latviai ir Lybai rinkdavosi Žilogo kalno beržyne melstiesi saviems dievams. Kunigai turėjo mokėti raštą, nes ir dainos mini „rašytojus“, kurie „israkstijuši kara karodziñu“; ypačiai „burtneki“ turėjo buti zinovais rašto, „burti“. Pavasaryje šventė laukų auglių apsergėtojai Pegrubei didelę šventę. Viduvasaryje, sėją baigiant, švenčiama buvo Lihgo (šiandien Joninių) šventė, kur žmonės išlygino savitarpinius vaidus. Rudenį, laukus apkuopę, žmonės šventė pjuties šventę, kur neužmiršo vėlių pasimirusių gentainių. Vidužiemyje šventė ketvirtą metinę šventę, kur mėgdavo pasičiudyti (kaip šiandien ant užgavėnių).

Profesorius Lautenbach teip Latvių dievus dalina pagal elementus ar vietas anų buvojimo:

I eterio dievai, kur gyveno Deevs (ar Jupis), Dievo-sunus, Ligajs; Saulė-motina, Saulės dukters ir tt.;

II ore gyveno Perkons, Perkon-dehli (sunus), Vėja-mah-tė ir tt.;

III: a) ant žemės, ant jos paviršio:

1) žmonių valstijoje—likimo dievės: Dekla, Laima, Kaita; Gauss, Jods ir tt.;

2) gyvulių valstijoje—dievai, glamonintieji gyvius, kaip Uhsiñš, Avkuts ir tt.;

3) augalų valstijoje—daržų, laukų ir girių dievybės.

b) po žeme-gi gyveno Jupis ir Zemes-mathė su savo gente ir tt.;

IV vandens dievai: upių, ezerų, jurių dievybės, ir

V ugnyje gyveno Vasla.

Anot Lautenbacho „senovės Latvių tikyba yra tokia pat, kaip jų dainos, meilinga greznumo (*charis*) giesmė. Širdinga ir lipšni yra Latvio daba ir toji žymė yra auo tikybai įgimta“.

Sakmės apie Prusus. Pirmieji apaštalai.

Yra manoma, kad Prūsų vardas paeinas nuo Parusių (lot. Borussi), t. y. nuo gyventojų, kurie buvo apsigyvenę abiem pusėm šiadykščio žemutinio Niamuno, vadinamo senovėje

„Rusys“ (nuo rausti, rausyti). Sako, iš senovės Prūsai dalinęsi į Rusius ir Parusius. Rusiai gyvenę abiem pusėm galutinės dalies Niamuno arba Rusio, o Parusių šalis turėjusi tokius rubežius: į šiaurę — Baltosios jūros nuo Vyslos iki Niamunui (galutinei dalei upės Gilijos); į rytus — Skyriai ir Jatviai; į pietus Jatviai, Mozurai ir Kujavai; į vakarus — Vysla. Kryževiai pamušę Prūsus, praplatino savo rubežius iki Niamunui.

Teip pat eina minės, kad Prūsai dar Kristui negimus jau sėdėjo ant tos vietos, ir kad anksti juos pradėjo pamušti Skandinavai ar Skandinavai, kurių tėvynė buvo Žuvėdija bei Norvegija. Tie Skandinavai buvę apėmę pietinį ir dalį rytinio pakraščio Baltųjų jurių, ir vadinęsi Rusnės Variagais. Viešpataujant Prūsų šalyje Variagams, labai mažai randame žinių apie vietinius gyventojus—Lietuvius.

Prieinaut nors prie sakmiškų buičių istorijos Prūsų, kyla klausimas, iš kokių gi šaltinių mes tas sakmes semiamė?—Pas senovės Lietuvius kunigai turėjo mokinti žmones senoviškų dėjų, ir dėlto kiekviena tikėjimiška apeiga prasidėdavo apsakinejimu seniausių tautos dėjų su doriškais pamokymais. Kunigai pasakojo žmonėms tautos istoriją šventvietėse ir kitur, pasipynus dėl to progai. Apart to, tėvas šeimynos, susisėdus vakare visiems namiškiams apie ugnį, sukurtą viduryje grindis, turėjo paprotį pasakoti apie tėvynės dėjas, girdėtas šventvietėse laike tikėjimiškų apėigų. Buvo pas Prūsus teipgi ir istoriški dainiai, kurie, vaikščiodami iš kaimo į kaimą, dainavo dainas apie tėvynės dėjas. Kada Vinrichis v. Kniprode tapė pakeltas į didmistrį kryževių ir buvo iškelta puota Marienburge, ant puotos buvo atėjęs dainius, paeinantis iš Parusių tautos, kuris savo tėviškoje kalboje apdainavo dėjas Veidavučio nors už tai kryževiai iš jo juokėsi. Tai-gi tautiški padavimai pereidinėjo iš kartos į kartą nepermainytai.

Seniausiu rinkėju Prūsų padavimų buvo *Kristijonas*, pirmutinis Prūsų vyskupas. Surinktus padavimus Kristijonas patalpino savo metraštyje, paskui prapuolusiam; bet įtalpa jo liko užlaikyta metraščiuose kitų rašėjų, gerai jų pažįstančių.

Iš metraščio Kristijono dasiziname, kad Prūsų viršinkai, geisdami užvesti geresnę tvarką viduryje šalies, o teipogi didesnę vienybę dėl atspyrimo priešų, ypatingai Mozurų, 503 m. sušaukė gyventojus ant visatino susirinkimo. Kad suėiga ilgą metą negalėjo susitaikyti ir pakilus maišaičiai ketino jau išsisklaidyti, išėjo iš vidurio vyras rustaus budo ir teip prakalbėjo į susirinkimą: „Vyrai Prūsai! jeigu jus nebutumėte kvailesni už savo bites, tai perkratinėjami dalykai nebutų priezasčia savitarpinio nesutikimo; mat bitės turi savo karalių, kuriam jos yra paklusnios, jis-gi už tai visus reikalus vedā: kiekvienai užduoda atsakančią darbą, nepaklusnias, tingines ir niekam netinkančias baudžia ir iš avilių išvaro; pagal jo įsakymą visos užimtos yra darbu, darbus-gi ir visus reikalus atsakančiam laike pabaigia. Jus, žiurintieji ant to kasdien, imkite paveizdą nuo bičių, aprinkite sau vyriausią vadą ir jo valei bukit paklusnus. Jis tegul malšina ginčus tarp jų, baudžia žmogžudystes ir vagystes, gina nekaltus, o jo rankose tegul liekasi ant jų visų, be skirtumo, tiesa, išstarmė ir vyriausia valdžia“.

(Toliaus bus.)

„Šimta metu Šimta metu!

Dėlei caro didžiojo!
Mus seneliai tankiai garsiai
Giesmę šitą giedojo
Ir dar ta giesmė giedota
Visoje Rosijojej tam:
Nuo Kaukazo lig Uralų,
Nuo Nemuno Amuran
Musų caro vardas skamb!“...
Skamb ir skamb mus caro vards,
Skamb ir gaudžia lyg koks varps!
Skamb ir skamb, o ir skambės;
Tas skambėjims nenūtils,
Visą svieta jis apims;
• Priešų kinkos tik drebės,—
Niekas caro ne'pgalės!
Stai stipriausia Europa,
Carui—tik „kvaila višta“.
Lieps ją tarnui nupėšiot,
Pats už kiškos nusitvers,
Gorčių „vodkos“ išsigers,
Teiksis dailiai upsiziot,
Ir... Europai jau bus „dot!“
Visas sviets to pat datirs,
Carą skambant tuoj išgirs!—
Ką su pragaru darys?
Čia tai popų jau galva!—
Kryžius, arklio vuodega,
Velnius teip greit apmalšys,
Kad jie cerkvę tuoj statys!
Ot ir pėkloj caro vards
Gaus skambėti kaip koks varps!
Kas toliau bus—ar žinai?
Kad tik jam padės šėtoms—
Ir danguj jisai bus pons!
Ir provinciją tenai
Pasidarys kaip matai!...
Nežinomas.

Artojas.

Išeina ant lauko vargdienis,
Su dalgiu... lygiai kaip mirtis;—
Išdžiuvę groblai linkst į žemę,
Žiur liudnai nuleidęs akis.
„Sėjau purą, o kad nupiausiu—
Kas-žin: ar pribus kita-tiek!
O Dieve! Kiek čia naudos gausiu!
O man reik gauti tiek ir tiek!“...
Sukando dantis, ant blakstienų
Ašaros veržias iš akių...
„Man nerup' apie save vieną,
Tik gailu maziukų vaikų!“...
Ir širdis plaka, spaud krutingę
Tamsi nezine, baimė slėg',—
Klaidžioja akis nusiminę,
Karčios ašaros veidais bėg'...
Pagal Orkan'ą *Audrupats.*

Reikalingas dudorius.

Reikalingas geras dudorius (vargamistra), mokantis vesti atsakančiais kora.

Togul ats šaukia ant šių adresų:
St. Poteliunas,
345 E. River str.
Rev. V. Matulaitis,
Box 1053
Plymouth, Pa.

Pajieszkėjimai.

Pajieskau savo draugo, Petro Švilpos, Suvalkų gub., Vladislavo pav., Griškabudžio gm., kaimo Rigiškių; 13 metų Amerikoj. Pirmiau buvo Wilkes-Barre, Pa. Meldžiu atsišaukti: turiu svarbų reikalą.

Jonas Kuras,
18 Collings str.
Wilkes-Barre, Pa.

Pajieskau Prano Pilvelio, kurs atgai 4 mėnesiai išvažia vo iš Rhone, Pa. Turiu svarbų reikalą. Tegul atsišaukia pas:

Ig. Zukis,
Rhone, Pa.

Apgarsinimai.

Sziuom pagarsiname jog i red. „Vienybės“ tapo prisiusta tikiety iszlaimėjimui 1000 dovanotų p. Naujoko cigarų, naudai mokslaeivių. Todėl norinti gauti tų tikiety, tesi kreipia i „V.“ redakcija.

Naujas Kalendorius 1904 metams.

Su daugeliu moksliszku ir naudingų skaitymų, žinių ir su daugeliu paveikslų — viso 38 — gaunamas „Vienybės“ iszleistuvėje su prisiuntimu už 25 cen. Darbininkų Kalendorius 1904 metams iszleistas Lietuvių Social-Demokratų Partijos, su naudingais darbininkiskais skaitymais. Prekė 20c.

ADRESA REIK TEIP RASZYTI:

J. J. Pauksztis & Co.
Plymouth, Pa.

Adresai Cent. vyresnybes,

SUSIVIENYJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE,

Prezidentas Jonas Tareila,
677 N. Riverside st.

Waterbury, Conn

Vice-prez. Vinc. Ambrazėvyčia,
180 Ferry st. Newark, N. J.

Sekretorius Tam Astramskas,
943 S. 2 st. Philadelphia, Pa.

Kasierius Tam. Paukštis,
123 N. Main st. Pittston, Pa.

Kasos { Piušas Birštonas,
globejai { Shenandoah, P.
Vinc. Gradeckas,
70 Union st. Pittston, Pa

**H. A. MEDOFF'S
TIKRA
LIETUVIŠKA TRAJANKA**

GENUALIŠKI IR EUROPIŠKI PHARMACISTAI.
Atkeltavo iš seno krajaus ir apsištojo po No. 151 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. Yra tai tikri dirbėjai Europiskų ir Amerikoniskų gydaolių Sudaro kuogeriausius ir specialjškiausius receptus. Prilanko trajanką ku atsakančiąsiai ir visiskai tikra lietuviška trajanka. Visi atsišaukimai bus tolesnigai ir reguliariškai apzūrėti, su visais užganėdlinimais. Su guodone.

H. A. MEDOFF,
151 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

SUVIS DYKAI JUOSTA
Ši graži Elektros

Apsaugotoja gyvasties.

Ji gvarantuoja iszgydyma Reumatizmo, nervu, lytiszkos silpnyses, atropijos, variceeles, inkstu, pilvo ir nusiszlapinimo ligu. Jėgu reikalauji, prisiunsk mums savo adresu ir gausi szita juosta visai dykai.

Szitas pasiulinimas yra tik ant trumpo laiko, įdant pagarsinti musu garsingas juostas. Mes žinome kad ji iszgydys jus, ir kad jus po iszgydymul rekomenduosite musu juostas savo draugams, nuo kuriu mes galesime surinkti kasztus už dabar dykai iszdalytas juostas.

Mes nereikalaujame nuo jus jokio primokejimo; duosime juosta visai dykai, vien del apsigarsinimo.

Sztai padekavones:

Čia pridurime keletą padėkavonių, o tokių turime daugybę, tik dėl stokos vietos negalime visų pataipinti.

Rašau jums ką „Monarch“ juosta man padare. Po neszlėjimul jos asz jaučiuosi sveiku. Ta juosta yra verta tiek aukso kiek ji sveria. Asz rekomenduojau ja kiekvienam sergancziam. M. J. CURTIN, Phillips, Nebr.

Jusu juosta iszgyde mane, už ka jums žemai dekavojau. Per jusu prisidejima asz nusikrauziau ligu, kurios per 15 metu mane kankino, už ka asz visada apie jus gerai sznekesiu. M. S. NAPIER, Troublesome, Ky.

Jeigu reikalauji sztos tai tik prisiunsk savo adresu ir gausi ja. Mes padarysime ta, ka sakome.

Adresuok:
Monarch Elektro-Medical Institute, Dep. 1., 2 56-60 Wabash Ave., CHICAGO, ILL.

DOVANTAI Visiems Serganties ant 10 dienu ismėginimo.

Garsingas ELEKTROS DIRZAS "GAINT"

Tukstančiai žmonių jau iszsigyde su plačiai žinomu Elektros Diržu, nuo reumatizmo, viduriu užkietėjimo, bėgunkos, vidurių silpnumo, nuo ligų: plaučių, žaraų, inkstų, kraujo, gyslų, kosulio, karščiavimo, drugio, nervišku mo, silpnumo, žodžiu sakant, nėra ligos kurioje šis diržas nebutų pagelbėjęs.

Sveikus jis sergsti nuo ligų. Kas geidžia pasinau doti iš jo gerumo, turi iskirpt šį apgarsnimą iš laikraščio paduodant savo aiškų adresą ir prisiusti ant šitokio adreso:

New York Specialty Co.
52 West 18-th street. New York, City.

Kożnas gaus šį diržą su paaiškinimu kaip jį vartoti. Ši proga yra duoti tik ant trumpo laiko. Todėl naudokitės. Rašykite tuojaus reikalaudami.

ELEKTROS DIRŽO.

Kaip rašant dėl šito diržo turi savo ligas parašyt.

Naujausios knygos:

Pasakcs iš gyvenimo lietuviškų Velių bei Velnių, surinktos D-ro J. Basanavičiaus. 470 psl.

Prekė neapdarytos - - - \$2,00

Apdarytos - - - - - \$2.50

Karalius. Apysaka. Dievas ir Karaliai. Evaldo pasaka. 16 psl. 10c

Vaidyla, originališka novelė. 15c

Eilės Pranciškaus Vaičiačio (Sekupasakos). 165 psl. 50c

Gamtos Isorija, pagal Povilą Bert, vertė D ras Bacevičia. Su daugeliu paveikslų. 209 psl. 50c

Kaip žmogus gyvena ant žemės? Parašė S. M. 47 psl. 25 paveik. 10c

Isz musų praeities. Parašė Jonas Gražys. 16 psl. 10c

Darbininkų kalendorius 1903 m. 15c

Vorai ir Musės. Prilyginimas prieponų ir darbininkų. 5c

Varžytinės. Ką jos duoda kapitalistams, darbininkams ir kaip jas reikia panaikinti. 16 psl. 10c

Valdžios pilvas. Parašė J. Gražys. 16 psl. 10c

Paslėpęs vilko nasrus rodo lapės uodegą. 7 psl. 5c

Kalendorius 1904 metams. Su daugeliu paveikslų. 154 psl. 25c

Socializmo ateitis. Apysaka. 40c

Dvi Seserys. Apysaka. 40c

Darbininkų Balas, No 1, 2, 3, 4, 5. Po - - - - - 15c

Davatkų gadzinkos. 15c

Adresuokit:

J. J. PAUKSZTIS & CO.
224 E. Main St.
PLYMOUTH, PA.

**HOTELIS
K. Strzeleckio.**

276 E. Main str. Plymouth, Pa

Uzlaiko visokios degtines, vyno, skanaus aluoc, puikiai kvėpiaučiu Cigarų, ir reikale suteikia draugišką rodą. Jeigu nori linksmi laiką praleist ir išgirst skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užėik pas **K. Strzelecki.**

Hei! Vyrai Skaitykit!

Ar nori pinigų greitai ir teisingai i Tėvynę pasiusti? Ar nori laivakortės ant pigausių ir geriausiu liniju? Jeigu teip! tai kreipkis pas seniausią lietuvišką Agentą Juozas M. Saročką, o jis atliks viską geriausiai. Pas jį teipgi gausi puikaus Alaus, Vyno ir Cigarų, geriausia užėiga pakelevingiems. Telephone: Bell East 936 A.

J. M. SAROCZKA,
471 Collinsville Ave.
East St. Louis, Ill.